

gemeente

Zoetermeer

> Retouradres Postbus 15, 2700 AA Zoetermeer

Rekenkamercommissie Zoetermeer
t.a.v. mevrouw A. de Vries-Asselbergs
Afdeling Griffie
Postbus 15
2700 AA ZOETERMEER

Bezoekadressen

Engelandlaan 502
2711 EB Zoetermeer
Stadhuisplein 1
2711 EC Zoetermeer

Postadres

Postbus 15
2700 AA Zoetermeer

Telefoon 14 079
www.zoetermeer.nl

Datum

Uw kenmerk

Ons kenmerk

Bijlagen

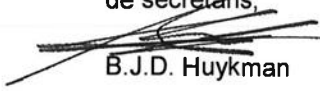
Onderwerp: Reactie van het college op de conclusies en aanbevelingen van het Rekenkameronderzoek inzake 'Effectiviteit van duurzaam inkopen'.

Geachte mevrouw De Vries-Asselbergs,

Hierbij ontvangt u de bestuurlijk reactie op het rekenkameronderzoek inzake 'Effectiviteit van duurzaam inkopen'.

Burgemeester en wethouders van Zoetermeer,

Burgemeester en wethouders van Zoetermeer,
de secretaris, de burgemeester,

B.J.D. Huykman

Ch.B. Aptroot

Bestuurlijke reactie

Conclusies

1. Het jaarlijks beïnvloedbaar inkoopvolume van de gemeente Zoetermeer bedraagt rond 145 miljoen euro. Daarbij zijn zo'n 3000 leveranciers betrokken.

Reactie college:

Het college deelt deze conclusie.

2. De gemeenteraad heeft het kader voor duurzaam inkopen neergelegd in de Nota Duurzaam Inkopen (2010). Dit beleid is door het college uitgewerkt in het Plan van Aanpak Maatschappelijk Verantwoord Inkopen (MVI; 2017) en het Inkoop- en Aanbestedingsbeleid (2017).

Reactie college:

Het college deelt deze conclusie met de aanvulling dat de uitgangspunten uit de Nota Duurzaam Inkopen uit 2010 die nu nog van toepassing zijn, zijn opgenomen in het Plan van Aanpak Maatschappelijk Verantwoord Inkopen en het Inkoop- en Aanbestedingsbeleid.

3. Op grond van het Plan van aanpak MVI worden bij elke aanbesteding minstens twee van de volgende zeven MVI thema's als voorwaarde opgenomen:

- Circulair inkopen
- Biobased inkopen
- Klimaatbewust inkopen (voorheen duurzaam inkopen)
- Social Return
- Rekening houden met internationale sociale voorwaarden (o.a. geen kinderarbeid, leefbaar loon, recht op vakvereniging)
- MKB-gericht inkopen
- Innovatiegericht inkopen

Het Plan van Aanpak MVI geeft geen prioritering aan.

De algemene doelstellingen op het gebied van Duurzaam inkopen – naast de toepassing van de MVI – zijn:

- Vanaf 2012, 100% duurzame inkoop (d.i. de minimeisen opnemen in de productgroepen waar landelijke minimeisen voor zijn opgesteld).
- Vanaf 2015, 40% van alle aanbestedingen hebben gunningcriteria t.a.v. duurzaamheid.

Reactie college: Het college deelt deze conclusie.

4. Uit de interviews blijkt dat de organisatie niet goed op de hoogte is van de inhoud van het Plan van Aanpak MVI.

In de praktijk van het inkoopbeleid komen vooral de thema's 'Social Return' en het stimuleren van lokale ondernemers ('MKB-gericht inkopen') uit de verf. De overige thema's worden niet als voorwaarde(n) meegenomen bij het inkopen. Voor budgethouders is het daarbij nog onduidelijk wat deze andere vijf MVI-thema's omvatten en welk MVI-thema in welke productgroepen kansrijk is.

Reactie college:

Het college schrijft bij elke inkoop het gebruik van twee MVI-thema's voor. Alle thema's komen aan de orde bij de start van de inkoop/aanbesteding. In de praktijk blijkt dat de thema's Social Return en MKB meer gebruikt worden dan de andere thema's.

5. Uit de kwantitatieve analyse blijkt dat bij bijna 90% van de aanbestedingen de landelijke minimum(milieu)**eisen** – voor zover beschikbaar – geheel of gedeeltelijk worden toegepast. In gevallen waarin deze eisen niet beschikbaar zijn, worden meestal wel aanvullende of verdergaande eisen gesteld of wensen ten aanzien van duurzaamheid opgenomen, hetzij aan de onderneming, hetzij aan de opdracht. In de praktijk is men dus goed op weg. De gestelde doelstelling van 100% duurzaam inkopen per 2015 is echter nog niet gerealiseerd.

In 20% van de aanbestedingen is een **gunningscriterium** met betrekking tot duurzaamheid geformuleerd. Dit is de helft van het doelpercentage zoals dat in de beleidskaders is opgenomen.

Reactie college:

Het college deelt deze conclusie.

6. Volgens het inkoopbeleid dient Social Return opgenomen te zijn in alle inkopen van Werken en Diensten die meervoudig onderhands, nationaal of Europees zijn aanbesteed. Deze doelnorm wordt volledig gehaald. De wijze waarop de gemeente Zoetermeer sociaal betrokken ondernemers met het SEBO-keurmerk koppelt aan het inkoopbeleid, is uniek in Nederland.

Reactie college:

Het college deelt deze conclusie.

7. Het inkoopbeleid legt de verantwoordelijkheid voor 'duurzaam inkopen' bij de budgethouders. Uit de interviews blijkt dat de budgethouders van de gemeente Zoetermeer bekend zijn met de methode van 'duurzaam inkopen', in de zin van het toepassen van de landelijke minimum(milieu)-eisen. Budgethouders zijn echter niet altijd doordrongen van hun verantwoordelijkheid om up-to-date MVI marktkennis te hebben.

Reactie college:

Het college deelt deze conclusie. De organisatie heeft de afgelopen twee jaar een ontwikkeling doorgemaakt naar een gecoördineerd inkoopmodel. Een van de verbeterpunten in dit traject is dat er sindsdien wordt er gewerkt met accountmanagers. Deze accountmanagers zijn de strategische inkoopadviseurs van de diverse gemeentelijke afdelingen. De accountmanagers zullen ene verdere verdieping maken in de bewustwording van budgethouders.

8. Als algeheel gevoel komt uit de interviews naar voren dat MVI nu nog afhankelijk is van persoonlijke/ intrinsieke motivatie voor het onderwerp en van MVI kennis van zowel budgethouder als inkoopadviseur. De status en het draagvlak op bestuurlijk en managementniveau zijn niet helder en men ervaart te weinig capaciteit voor ondersteuning op dit vlak. Een trekker MVI wordt gemist, al dan niet bij Inkoop, samen met Duurzaamheid.

Reactie college:

Het college deelt deze conclusie.

9. Het programma Duurzaamheid heeft geen capaciteit voor ondersteuning op het gebied van MVI. In dit opzicht wijkt Zoetermeer af van enkele andere 100.000+ gemeenten (Nijmegen, Haarlemmermeer, Utrecht, Rotterdam). Deze hebben een adviseur voor duurzaam inkopen, die vanaf het eerste begin meedenkt met de kansen voor MVI in een aanbesteding.

Reactie college:

Het college deelt deze conclusie. Wel heeft de gemeente Zoetermeer een projectleider SROI.

10. Alle Europese aanbestedingen besteedt de gemeente Zoetermeer aan met 'de regio', via de samenwerkingsovereenkomst Inkoopkracht Zuid Holland West. De ambities op het gebied van duurzaam inkopen van de vier deelnemende gemeenten lopen grotendeels synchroon. De inkoop samenwerking staat aldus niet in de weg in de realisatie hiervan, maar heeft ook geen zelfstandige doelen geformuleerd op het gebied van duurzaam inkopen. In die zin gaat er geen extra impuls tot verduurzaming van de inkoop van uit.

Reactie college:

Het college deelt deze conclusie.

11. Het is een bewuste beleidsmatige keuze om geen gebruik te maken van de mogelijkheden om via de bevoegdheden die de gemeente als eigenaar heeft invloed uit te oefenen op het inkoopbeleid bij verbonden partijen zoals gemeenschappelijke regelingen en vennootschappen en stichtingen waar de gemeente deel van uit maakt. Er worden vanuit die hoedanigheid dan ook geen kaders meegegeven.

Reactie college:

Het college heeft in het verleden geen concrete kaders bij de oprichting van een gemeenschappelijke regeling opgesteld. De gemeente stuurt op de uitkomsten en resultaten van de gemeenschappelijke regeling en niet op de bedrijfsvoering.

12. De gemeente Zoetermeer heeft er wel voor gekozen om in de subsidieverordening een wettelijke basis op te nemen die het mogelijk maakt om aan aanvragers van subsidies verplichtingen op te leggen over een te leveren bijdrage aan maatschappelijk verantwoord ondernemen.

Reactie college:

Het college deelt deze conclusie dat de subsidieverordening de wettelijke basis biedt om dit bij nadere regeling te bepalen.

Aanbevelingen

Aan de raad

1. Spreek duidelijk uit welk belang de raad hecht aan maatschappelijk verantwoord inkopen (MVI) en aan afzonderlijke MVI-thema's, en vraag het college om daaraan uitvoering te geven en jaarlijks te rapporteren over de vorderingen in de uitvoering.

Reactie college:

Het inkoopbeleid wordt door het college vastgesteld en het college informeert de gemeenteraad hierover.

2. Maak goed gebruik van de mogelijkheden die het inkoop- en aanbestedingsbeleid biedt als hefboom om duurzaamheidsdoelstellingen te realiseren.

Reactie college:

Het college deelt deze conclusie.

3. Heroverweeg de beleidskeuze om geen gebruik te maken van de mogelijkheden om via de bevoegdheden die de gemeente als eigenaar heeft invloed uit te oefenen op het inkoopbeleid bij verbonden partijen zoals gemeenschappelijke regelingen en vennootschappen en stichtingen waar de gemeente deel van uit maakt.

Reactie college:

Het college verwijst naar zijn reactie bij conclusie 11 en dat mogelijkheden worden benut via de vertegenwoordiging van de gemeente in het bestuur van de verbonden partij.

Aan het college

1. Maak de gemeenteraad duidelijk wat het belang is van MVI en rapporteer jaarlijks over de voortgang van de realisatie van de doelstellingen.

Reactie college:

Het college deelt deze conclusie en zal, overigens in vervolg op de besluitvorming inzake het vaststellen van het plan van aanpak MVI en conform dit plan, de gemeenteraad informeren over de voortgang van de realisatie van de doelstellingen.

2. Draag de verschillende thema's van MVI –en feitelijk van het Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeverschap– binnen het ambtelijk apparaat uit. Verbreed het bevorderen van het opdoen van de daartoe benodigde vak- en marktkennis bij budgethouders. Bevorder het in aanbestedingsprocedures beschouwen van integrale levensduurkosten van een product of werk, in plaats van uitsluitend te beoordelen op aanschafprijs.

Reactie college:

Het college deelt deze conclusie en zal hier uitvoering aan geven. Een voorzet is gegeven met de professionalisering van de inkoopfunctie met onder andere accountmanagers die partners zijn van de afdelingen.

3. Maak per inkoopgroep duidelijk welke MVI-thema's als 'speerpunten' bijzondere aandacht verdienen. Zie erop toe dat het percentage aanbestedingen waarbij gunningscriteria ten aanzien van duurzaamheid worden geformuleerd, op korte termijn substantieel wordt verhoogd om alsnog aan de eerder gestelde norm (van 40% van alle aanbestedingen) te voldoen.

Reactie college:

Het college deelt deze conclusie en zal hier uitvoering aan geven. Een voorzet is gegeven met de professionalisering van de inkoopfunctie en het inrichten van intern accountmanagement.

4. Versterk de capaciteit voor de coördinatie van het beleid ten aanzien van MVI en Duurzaamheid, zodat budgethouders/inkopers kunnen rekenen op professionele ondersteuning.

Reactie college:

Er is een projectleider SROI en dit is een speerpunt van Zoetermeer. Gezien de financiële

gemeente

Zoetermeer

positie van de gemeente en de ingezette ombuigingen wordt er voor gekozen om geen extra medewerker voor de MVI-aspecten aan te stellen. Het ingezette beleid, zoals verwoord in het Plan van Aanpak Maatschappelijk Verantwoord Inkopen en in 2017 is vastgesteld zal verder worden uitgevoerd.

5. Borg dat alle meervoudige, nationale en Europese aanbestedingen via Cluster Inkoop lopen.

Reactie college:

Het cluster inkoop heeft afgelopen twee jaar een ontwikkeling doorgemaakt naar een gecoördineerd inkoopmodel. De mogelijkheid van een centrale inkoopfunctie wordt meegenomen in de efficiëncyslag/organisatieontwikkeling die de gemeente de komende jaren zal doormaken.

6. Meet de resultaten van MVI en deel de uitkomsten binnen de organisatie om MVI beter in de gemeentelijke organisatie te verankeren.

Reactie college:

Het college deelt deze conclusie en heeft hier al in voorzien. In vervolg op de vaststelling van het Plan van Aanpak MVI zal er elk jaar een evaluatie plaatsvinden. Het resultaat zal met de gemeenteraad gedeeld worden.

